

**ЗАВДАННЯ II ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ІСТОРІЇ
11 КЛАС. 2023-2024 НАВЧАЛЬНИЙ РІК.**

Термін виконання завдання – 120 хвилин

Загальна кількість балів – 78

ЗАВДАННЯ 1. Виконайте тестові завдання.

1.1. Укажіть одну з характерних рис суспільно-політичного життя Великого князівства Литовського в XIV–XV ст.:

- а) Збереження судочинства на основі норм «Руської правди»;
- б) Надання литовській і польській мовам статусу офіційних;
- в) Формування нової суспільної верстви – реєстрового козацтва;
- г) Запровадження кріпосного права.

1.2. Назва укладеного миру, який, на думку істориків, «...з одного боку, заклав основи сучасного світового порядку – поділ світу на національні держави, а з іншого – юридично закріпив політичну роздробленість Німеччини»?

- а) Тордесільяський, 1494 р.;
- б) Аугсбурзький, 1555 р.;
- в) Вестфальський, 1648 р.;
- г) Вічний, 1686 р.

1.3. Які поняття потрібно використовувати, щоб схарактеризувати соціально-економічне життя Наддніпрянської України наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.?

- а) «Земства», «монополія»;
- б) «Кріпосництво», «промисловий переворот»;
- в) «Коліївщина», «займанщина»;
- г) «Відруб», «трудова міграція».

1.4. Де в Україні створено перший підземний музей трипільської культури?

- а) Переяслав;
- б) Трипілля;
- в) Вертеба;
- г) Київ.

1.5. Японія відмовлялася від будь-яких претензій на Курильські острови, Південний Сахалін і Тайвань, визнавала незалежність Кореї – це рішення, ухвалені під час роботи:

- а) Тегеранської конференції (1943 р.);
- б) Ялтинської конференції (1945 р.);
- в) Паризької конференції (1946 р.);
- г) Сан-Франциської конференції (1951 р.).

Критерії оцінювання: за правильну відповідь – 1 бал. Всього – 5 балів.

ЗАВДАННЯ 2. Встановіть відповідність імені історичного діяча (позначено цифрами) з фактами його біографії (позначено буквами):

1) А.-Х. Султан;	2) Н. Челібіджіхан;
3) П. Григоренко;	4) М. Джемільєв.

- а) Один з організаторів першого Курултаю, автор національного гімну кримських татар;
- б) Генерал-майор, активний учасник дисидентського руху, обстоював право кримських татар повернутися на батьківщину;
- в) Дисидент, перший голова Меджлісу кримськотатарського народу;
- г) Просвітитель, видавець першої в Криму тюркомовної газети «Терджиман»;
- д) Лютчик-ас, учасник Другої світової війни, національний герой кримськотатарського народу.

Критерії оцінювання: за кожну правильну відповідь – 1 бал. Всього – 4 бали.

ЗАВДАННЯ 3. Установіть відповідність між поняттями (позначено цифрами) та їхніми визначеннями (позначено буквами):

1) «Осадництво»;	2) «Пацифікація»;
3) «Новий порядок»;	4) «Радянізація».

- а) Заходи з адміністративної уніфікації українських земель, здійснювані урядом Румунії в 1920 – першій половині 1930-х рр.;
- б) Адміністративно-репресивна поліцейська акція проти українського населення Східної Галичини, здійснена польською владою восени 1930 р.;
- в) Політика насадження в західних областях України норм суспільно-політичного, економічного та культурного життя, утверджених в СРСР.;
- г) Режим, установлений нацистами на окупованих територіях у роки Другої світової війни, спрямований на експлуатацію людських і матеріальних ресурсів в інтересах Німеччини;
- д) Політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.

Критерії оцінювання: за кожну правильну відповідь – 1 бал. Всього – 4 бали.

ЗАВДАННЯ 4. Установіть відповідність між назвами періодів в історії України (позначено цифрами) та поняттями й термінами, які потрібно використовувати, характеризуючи їх (позначено цифрами).

- 1) Радянсько-німецька війна (1941–1945 рр.);
- 2) Післявоєнна відбудова (1945 – початок 1950-х рр.);
- 3) Десталінізація (1953–1964 рр.);
- 4) Загострення кризи радянської системи (середина 1960 – початок 1980-х рр.).

- а) «Відлига», «лібералізація», «раднаргоспи», «шістдесятники»;
- б) «Застій», «номенклатура», «дефіцит», «правозахисник»;
- в) «Стаханівський рух», «Закон про п'ять колосків», «розстріляне відродження», «форсована індустріалізація»;
- г) «Голокост», «новий порядок», «рух Опору», «колабораціонізм»;

д) «Операція «Вісла», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина».

Критерії оцінювання: за кожну правильну відповідь – 1 бал. Всього – 4 бали.

ЗАВДАННЯ 5. Установіть послідовність подій суспільно-культурного життя України ХХ ст., що відображені в цитованих документах.

а) «...Репресії показали, що в дискусії з українськими «дисидентами» влада не знайшла більш переконливих аргументів, ніж застосування сили, а умови в таборах переконали мене у тім, що простір застосування цієї сили не знає кінця...».

б) «Комуністи у своїх виступах піддали критиці новий роман О. Гончара «Собор». Висловлюючи жаль, що зрілий майстер художнього слова як у кривому дзеркалі показав працю, побут, духовний світ металургів і колгоспників Подніпров'я...».

в) «Зворотною стороною буржуазного націоналізму є безрідний космополітизм, який проявляється в плазуванні та низькопоклонстві перед іноземщиною. Безрідний космополітизм є зброєю в боротьбі проти соціалізму...».

г) «Низька технічна оснащеність наукових лабораторій, різке зниження життєвого рівня і соціальна незахищеність призвели до масового виїзду багатьох вчених за кордон, переходу їх до комерційних структур...».

Критерії оцінювання: за кожну правильну відповідь – 1 бал. Всього – 4 бали.

ЗАВДАННЯ 6. Прочитайте уривки з історичних документів. Вкажіть порядок цифр, який відповідає хронології історичних подій.

1. «Часто цей конфлікт розглядають як першу опосередковану війну між США з її союзниками і силами КНР та Радянського Союзу».

2. «Микито Сергійович, батечко наш, заступник. Важко нам, обірвані всі ми, голі й босі, брудні та голодні, на людей не схожі, гірше худоби живемо».

3. «...з 2-ї до 4-ї 2 жовтня вломились до будинків жителів Львова, Рава-Руської, Жовкви, Городка... За один день з України до Казахстану та Сибіру було депортовано 78 тис. людей».

4. «Підсудні Лук'яненко та Вірун погодили між собою текст програми УРСС... Лук'яненко на друкарській машинці видрукував текст програми».

5. «... український народ з почуттям глибокого задоволення і палкої вдячності зустрів рішення про передачу Криму до складу Української РСР».

а) 2,3,5,1,4

б) 2,3,1,4,5

в) 2,3,1,5,4

г) 3,2,1,4,5

д) 3,2,4,1,5

Завдання оцінюється у 10 балів.

ЗАВДАННЯ 7. Поясніть зміст термінів та понять:

а) «Залізна завіса»;

б) «Лисенківщина»;

- в) «Операція (Акція) «Вісла»;
г) «Безрідний космополітизм».

Критерії оцінювання: за кожен правильну відповідь – 3 бали. Всього – 12 балів.

ЗАВДАННЯ 8. Робота з картою. Уважно розгляньте мапу та дайте відповіді на запитання.

8.1. Вкажіть країни, які опинилися під радянською окупацією та невдовзі стали «народними республіками» у складі радянського Варшавського блоку (п'ять відповідей) (5 б.)

- а) Австрія; б) Болгарія; в) Угорщина; г) Греція; д) Румунія; е) Югославія; ж) Чехословаччина; з) Туреччина; і) Італія; к) Польща; л) Швейцарія; м) Західна Німеччина; н) Франція.

8.2. Які з зображених країн приєдналися до НАТО за часів Холодної війни? (п'ять відповідей) (5 б.)

- а) Австрія; б) Болгарія; в) Угорщина; г) Греція; д) Румунія; е) Югославія; ж) Чехословаччина; з) Туреччина; і) Італія; к) Польща; л) Швейцарія; м) Західна Німеччина; н) Франція.

8.3. Які з військових секторів, утворених у повоєнній Німеччині, об'єдналися у «Тризонію»? (3 б.)

- а) Американський; б) Британський; в) Французький; г) Радянський; д) Польський відновлений.

8.4. Яка країна увійшла до Варшавського блоку, проти мирно залишила його у 1968 р.? (2 б.)

а) Албанія; б) Бессарабія; в) Російська РФСР; г) Греція; д) Австрія; є) Швейцарія.

Завдання оцінюється у 15 балів.

Візьміть до уваги, що наступне завдання оцінюватиметься дотримання таких критеріїв: – відповідність змісту викладу умові завдання – від 0 до 3 балів (тут і далі – 0 балів – не виконано; 1–2 бали – виконано частково; 3 бали – виконано повністю); – знання та аргументоване, достатнє для розкриття теми, застосування основних історичних категорій: історичної хронології; термінології; персоналістики; джерелознавства – від 0 до 3 балів;

– з'ясування причинно-наслідкових зв'язків – від 0 до 3 балів;

– логічність та послідовність викладу матеріалу – від 0 до 3 балів;

– наявність ґрунтовних висновків – від 0 до 3 балів;

– виявлення загальної ерудиції – від 0 до 3 балів;

– дотримання вимог сучасної української мови – 2 бали. Всього – 20 балів.

ЗАВДАННЯ 9. Творча робота з використанням історичного джерела.

У радянській історичній науці та історичній свідомості мав поширення міф, що «СРСР послідовно боровся за мир, а Пакт Молотова – Ріббентропа був вимушеним кроком».

Уважно прочитайте нижченаведений уривок із виступу Й. Сталіна на засіданні Політбюро ЦК ВКП(б) 19 серпня 1939 р. і, використовуючи це першоджерело, спростуйте вказаний історичний міф.

«Питання війни чи миру вступає в критичну для нас фазу. Якщо ми укладемо договір про взаємодопомогу з Францією і Великою Британією, Німеччина відмовиться від Польщі. Війна буде відвернена [...] Якщо ж ми приймемо пропозицію Німеччини про укладення пакту про ненапад, вона, звичайно, нападе на Польщу, і втручання Франції та Англії у цю війну стане неминучим. Західна Європа зазнає серйозних збурень та розрухи. [...] ми зможемо сподіватися на наш успішний вступ у війну. Досвід двадцяти останніх років показує, що в мирний час неможливо мати в Європі комуністичний рух настільки сильний, щоб більшовицька партія змогла захопити владу. Диктатура цієї партії стає можливою лише в результаті великої війни. Ми зробили свій вибір, і він зрозумілий».

(Цит. по кн.: Війна і міф. Невідома Друга світова. 1939–1945 / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. С. 22).

Завдання оцінюється у 20 балів.

